

31.05. 5-Б (2 гр) укр.мова Добровольська В.Е.

Повторення й узагальнення

СКЛАДНЕ РЕЧЕННЯ.
РОЗДІЛОВІ ЗНАКИ
В СКЛАДНОМУ РЕЧЕННІ

Вчитель: Синишен А.Ю.

Пригадаймо!

1. Які речення бувають за будовою?

2. Скільки граматичних основ має просте речення?

3. Скільки граматичних основ має складне речення?

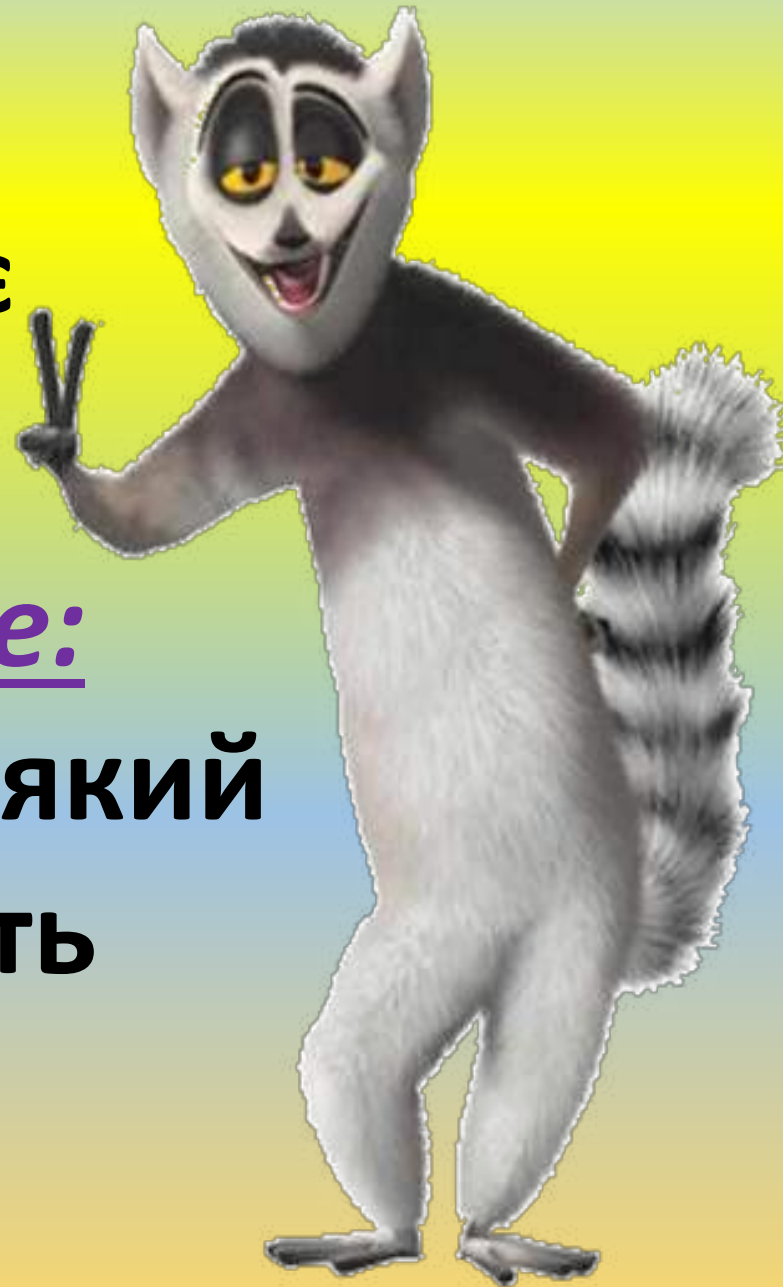

Доведіть що речення просте:

Цей скрипаль майстерно володіє технікою гри.

Доведіть, що речення складне:

Відомим історичним твором, який дійшов до наших днів, є Повість минулих літ».

Запишіть слова, вставляючи пропущені букви та розподіляючи у дві колонки:
у першу – з пропущеною буквою **Е**, у другу – з **И**.

Ст_рилізоване молоко, конс_рви,
р_бина, ер_троцити, чайн_к, лік_р,
енергоспож_вання, ніж_нські огірки,
нач_нки, антр_кот, д_серт, напол_он,
екл_р, ялов_чина.

Е

Стерилізоване
молоко,
Консерви,
Лікер,
Антрекот,
Десерт,
Наполеон,
Еклер.

И

Рибина,
Еритроцити,
Чайник,
Енергоспожив
ання,
Ніжинські
огірки,
Начинка,
Яловичина

Запам'ятаймо!

Частини складного речення можуть поєднуватися:

а) сполучниками і (й), а, та, але, зате, щоб, тому
що: *Осінній дощ шумів, і вітер бився в зачинені вікна.*

б) словами коли, який, де:

*Наталка тихенько грала на гітарі,
коли прийшли друзі.*

в) інтонаційно, без сполучників:

*Степанко з Любою підбігли до кручі й
спинилися — внизу зеленію, мінилося море*

Розділові знаки в складному реченні

1. Між частинами складного речення ставиться **кома** :

Наприклад, У казках герой потрапляє в казковий світ, коли стрибає в колодязь.

2. Між частинам складного речення кома не ставиться, коли є **спільний другорядний** член речення та частини складного речення незалежні.

Практична робота.

Утворіть від простих речень складні.

Підкресліть головні члени речення.

1. Давно вже літо доцвіло,

2. Вода при березі починала каламутитись і жовкнути,

3. Море дедалі втрачало спокій,

4. Був чудовий осінній ранок,

Гра “Лови помилку”.

Знайдіть помилку, допущену в одному із речень.

1. Людина боїться того, чого не знає.
2. Ніколи не думайте що ви все знаєте.
- 3.Справа не в тому, щоб знати багато, а в тому, щоб знати потрібне.

Алгоритм синтаксичного розбору складного речення

1. З'ясуйте вид речення за метою висловлювання: розповідне, питальне чи спонукальне.

2. Вид речення за емоційним забарвленням: окличне чи неокличне.

3. Доведіть, що за будовою речення складне. Виділіть у ньому граматичну основу (ГО).

Визначте, як з'єднані прості речення у складному: за допомогою інтонації, за допомогою інтонації та сполучників.

Приклад усного розбору:

Прокидається Україна, будить жайворонків своїх.
(М. Сингаївський)

Речення розповідне, неокличне.

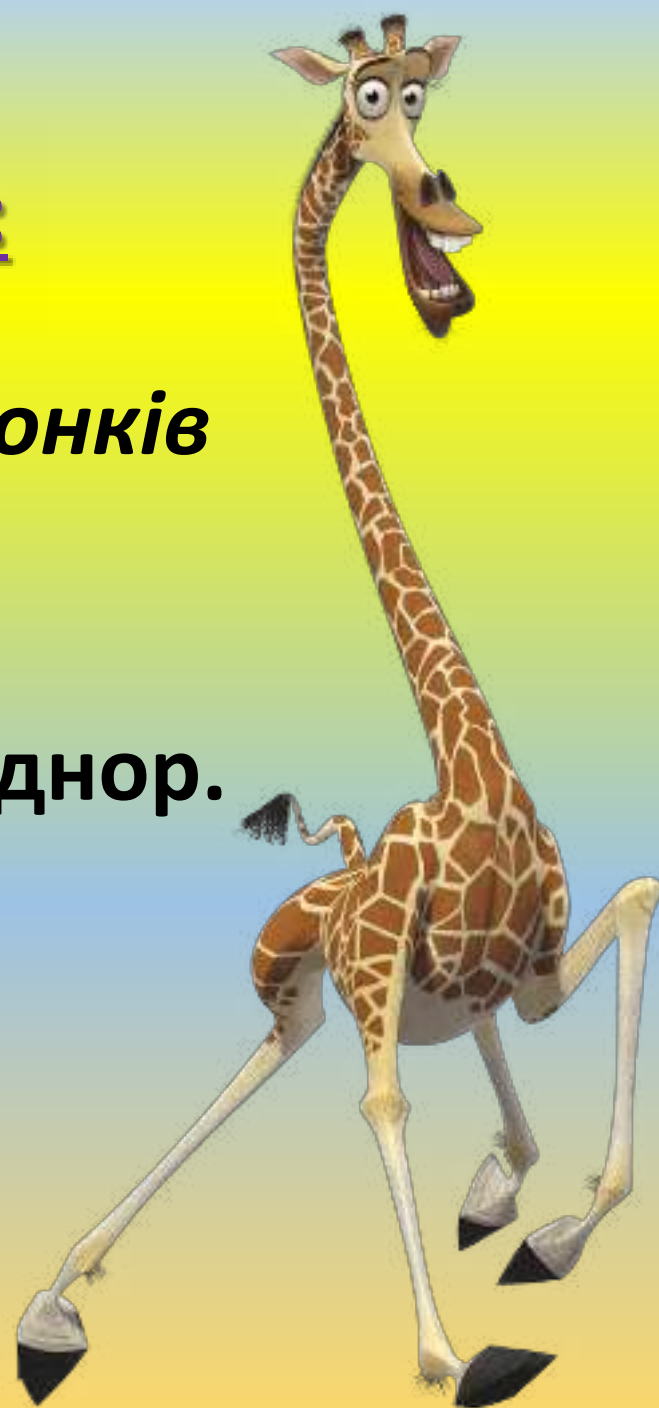
Граматична основа складається з підмета *Україна*, вираженого іменником, та присудків *прокидається і будить*, виражених дієсловами. Речення має два головні члени, отже, воно двоскладне. У складі речення є другорядні члени речення: додаток *жайворонків*, вираженого іменником, та означення *своїх*, який виражений займенником.

Приклад письмового розбору:

***Прокидається Україна, будить жайворонків
своїх. (М. Сингаївський)***

**(Розп., неокл., двоскл., пошир., укл. однор.
присудками)**

М
О
Л
О
Д
Ц
І